

Mở ra động lực mới cho hợp tác khoa học, môi trường Việt Nam - Trung Quốc

17:00 18/04/2026

Trong khuôn khổ chuyến thăm cấp Nhà nước của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm tới Trung Quốc từ ngày 14 - 17/4, giới học giả và chuyên gia Trung Quốc đã bày tỏ nhiều đánh giá tích cực về ý nghĩa và triển vọng hợp tác song phương.

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm phát biểu chính sách tại Đại học Thanh Hoa. Ảnh: Thống Nhất/TTXVN

Giáo sư Lưu Thư Minh, Viện trưởng Học viện Môi trường, Đại học Thanh Hoa, cho rằng chuyến thăm không chỉ củng cố quan hệ chính trị mà còn tạo động lực thiết thực cho hợp tác khoa học, giáo dục và phát triển bền vững giữa hai nước.

Đánh giá về bài phát biểu của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm tại Đại học Thanh Hoa trong khuôn khổ chuyến thăm, Giáo sư Lưu Thư Minh cho biết ông “rất được truyền cảm hứng”, đặc biệt từ những nội dung liên quan trực tiếp đến lĩnh vực môi trường. Theo ông, việc nhà lãnh đạo Việt Nam nhấn mạnh yếu tố môi trường trong hợp tác song phương là điểm đáng chú ý, thể hiện tầm nhìn

dài hạn và phù hợp với xu thế phát triển bền vững toàn cầu. Ông nhấn mạnh: “Là người làm trong lĩnh vực bảo vệ môi trường, tôi đặc biệt cảm thấy được khích lệ khi nội dung này được đề cập rõ ràng trong định hướng hợp tác Việt Nam - Trung Quốc”.

Bên cạnh đó, Giáo sư Lưu Thư Minh cũng đánh giá cao cách diễn đạt về mối quan hệ hai nước với hình ảnh “núi liền núi, sông liền sông”, cho rằng đây là cách diễn đạt “rất chân thực, giàu cảm xúc và phản ánh đúng thực tế quan hệ hữu nghị truyền thống”. Đặc biệt, ông nhấn mạnh định hướng hợp tác “ba trụ cột” mà Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm nêu ra gồm: lấy hợp tác thực chất làm nền tảng, lấy đổi mới sáng tạo khoa học công nghệ làm động lực và lấy thế hệ trẻ làm cầu nối. Theo Giáo sư Lưu Thư Minh, đây là những định hướng “rất phù hợp với lĩnh vực giáo dục và nghiên cứu khoa học, tạo nền tảng quan trọng thúc đẩy hợp tác giữa các cơ sở đào tạo và nghiên cứu hai nước”.

Chia sẻ về các hoạt động bên lề diễn đàn, Giáo sư Lưu Thư Minh cho biết ông đã tham gia phiên thảo luận về môi trường và phát triển bền vững, với sự tham dự của lãnh đạo nhiều trường đại học Việt Nam. Các bên đã trao đổi trong thời gian gần 90 phút về khả năng mở rộng hợp tác trong nghiên cứu khoa học, đào tạo và trao đổi giảng viên, sinh viên. Theo ông, kết quả trao đổi cho thấy tiềm năng hợp tác còn rất lớn, đặc biệt trong bối cảnh hai nước đều chú trọng phát triển kinh tế gắn với bảo vệ môi trường. Ông nhấn mạnh: “Tôi rất kỳ vọng vào việc tăng cường hợp tác với các trường đại học Việt Nam, nhất là trong lĩnh vực môi trường và phát triển bền vững”.

Đề cập cụ thể các định hướng hợp tác giữa các trường đại học hai nước, Giáo sư Lưu Thư Minh cho rằng có thể tập trung vào ba lĩnh vực chính. Thứ nhất là đào tạo nhân lực. Theo ông, Việt Nam và Trung Quốc có nhiều điểm tương đồng về văn hóa, lối sống, tạo thuận lợi cho giao lưu học thuật và hợp tác đào tạo. Ông nhận xét: “Trong nhiều trường hợp, nếu không trao đổi trực tiếp, rất khó phân biệt sinh viên hai nước, điều này cho thấy sự gần gũi về văn hóa”. Ông cho biết các trường đại học Trung Quốc, trong đó có Đại học Thanh Hoa, sẵn sàng tiếp nhận sinh viên Việt Nam sang học tập dài hạn cũng như tham gia các chương trình trao đổi ngắn hạn. Ngoài ra, hai bên có thể xây dựng các chương trình đào tạo liên kết, góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực.

Giáo sư Lưu Thư Minh, Viện trưởng Học viện Môi trường, Đại học Thanh Hoa trả lời phỏng vấn phóng viên TTXVN tại Trung Quốc. Ảnh: Quang Hưng/PV TTXVN tại Trung Quốc

Thứ hai là hợp tác nghiên cứu khoa học, đặc biệt trong lĩnh vực môi trường. Giáo sư Lưu Thư Minh nhấn mạnh cả Việt Nam và Trung Quốc đều là các quốc gia đang phát triển, phải đối mặt với những thách thức tương tự như ô nhiễm môi trường, biến đổi khí hậu và thiên tai. Theo ông, Trung Quốc đã đạt được những kết quả đáng kể trong cải thiện chất lượng môi trường trong hơn 40 năm qua, trong đó chất lượng không khí tại Bắc Kinh và chất lượng nước tại nhiều lưu vực sông đã được cải thiện rõ rệt trong những năm gần đây. Đây có thể là kinh nghiệm hữu ích để chia sẻ với Việt Nam. Ông đề xuất: “Việt Nam đang có nhu cầu lớn về xử lý ô nhiễm, cải thiện môi trường và ứng phó với các hiện tượng như lũ lụt. Hai nước hoàn toàn có thể triển khai các dự án nghiên cứu chung để giải quyết các thách thức này”.

Thứ ba là tăng cường giao lưu nhân dân, đặc biệt là thế hệ trẻ. Theo Giáo sư Lưu Thư Minh, việc thúc đẩy trao đổi sinh viên, giảng viên và các chương trình hợp tác học thuật sẽ góp phần xây dựng nền tảng xã hội vững chắc cho quan hệ song phương.

Liên quan đến nội dung trí tuệ nhân tạo (AI) được đề cập tại diễn đàn, Giáo sư Lưu Thư Minh cho biết Đại học Thanh Hoa đang tích cực triển khai các nghiên cứu và ứng dụng AI trong lĩnh vực môi trường. Trong lĩnh vực đào tạo, Viện Môi trường đã xây dựng hệ thống “nền tảng tri thức môi trường” kết hợp với công cụ AI, hỗ trợ giảng viên trong công tác chuẩn bị bài giảng và hỗ trợ sinh viên trong

học tập. Hệ thống này còn có thể đóng vai trò như trợ giảng, giải đáp thắc mắc và hỗ trợ học tập theo hướng cá nhân hóa.

Theo Giáo sư Lưu Thư Minh, mô hình giáo dục truyền thống với cách tiếp cận “một chiều” đang dần được thay thế bằng phương thức đào tạo dựa trên năng lực và giải quyết vấn đề, với sự hỗ trợ của AI. Ông nhấn mạnh: “AI cho phép xây dựng lộ trình học tập riêng cho từng sinh viên, giúp họ tiếp cận kiến thức theo nhu cầu thực tiễn”. Trong nghiên cứu khoa học, AI được ứng dụng ở 3 cấp độ chính: hỗ trợ tổng hợp và phân tích tài liệu, nâng cao hiệu quả chẩn đoán và nhận diện trong lĩnh vực môi trường, và thay đổi phương thức nghiên cứu truyền thống thông qua các mô hình dự báo và suy luận. Giáo sư Lưu Thư Minh nhận định: “AI có thể giúp rút ngắn đáng kể thời gian nghiên cứu, đồng thời mở ra những phương thức tiếp cận mới, qua đó nâng cao hiệu quả và chất lượng nghiên cứu khoa học”.

Về tổng thể, Giáo sư Lưu Thư Minh cho rằng chuyến thăm của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đến Trung Quốc đã tạo ra “bầu không khí hợp tác tích cực, cởi mở và thực chất”, đồng thời mở ra nhiều cơ hội mới cho hợp tác giữa các cơ sở giáo dục và nghiên cứu hai nước. Ông nhấn mạnh, với nền tảng quan hệ hữu nghị truyền thống, cùng với định hướng hợp tác rõ ràng trong các lĩnh vực then chốt như khoa học công nghệ, môi trường và đào tạo nguồn nhân lực, Việt Nam và Trung Quốc có đầy đủ điều kiện để thúc đẩy hợp tác lên tầm cao mới, đóng góp thiết thực cho phát triển bền vững của mỗi nước cũng như khu vực.

Theo TTXVN